

Avtorski projekt

Režiserka

Lea Kukovičič

ZADNJI HAMLET

Koprodukcija
z zavodom Bunker

PREŠERNOVOGLEDALIŠČE

Avtorski projekt

Režiserka
Lea Kukovičič

ZADNJI HAMLET

Koprodukcija
z zavodom Bunker

bunker

**PREŠERNOVO
GLEDALIŠČE**

Premieri

14. septembra 2023 v Stari mestni elektrarni – Elektro Ljubljana

20. septembra 2023 v Prešernovem gledališču

Besedilo*
Lea Kukovičič
Wojtek Ziemilski

Režiserka
Lea Kukovičič

Dramaturginja
Sodja Zupanc Lotker

Scenografinja
Zuzana Scerankova

Kostumografinja
Olja Grubić

Oblikovalka svetlobe
Zuzana Režna

Koreografinja
Nataša Živković

Avtorica videa
Toni Soprano Meneglejte

Izbor glasbe in oblikovanje tona
Rok Kovač

Lektorica
Irena Androjna Mencinger

Oblikovalec maske
Matej Pajntar

Asistent scenografinje
in tehnični sodelavec
Martin Lovšin

Producentki
Ajda Koloini
Alma R. Selimović

Igrajo

Miha Rodman
Živa Selan
Blaž Setnikar
Borut Veselko

Jokavec
Ciril Roblek

*V besedilu so uporabljeni citati
William Shakespeara (prevod Oton
Župančič, Janko Moder), Jelisavete
Blagojević, Eda Atkinsa, bell hooks,
Filipa Mramorja, Adama Mantheyja
Steenaa, Anne Jane Utermøhl Lund,
Blanca, Jelice Zupanc

Tehnično osebje
PREŠERNOVEGA GLEDALIŠČA KRANJ

Tehnični vodja
mag. Igor Berginc

Inspicent in rekviziter
Dominik Vodopivec

Šepetalec
Iztok Jereb

Lučni mojster
Nejc Plevnik

Tonski mojster
Primož Kuburič
Matija Zelič

Frizer in masker
Matej Pajntar

Garderoberka
Bojana Fornazarič

Odrski tehniki
Robert Rajgelj
Boštjan Marčun
Marko Kranjc
Jure Fon

Tehnično osebje
ZAVODA BUNKER

Tehnični direktor
Igor Remeta

Oblikovalec svetlobe in tona
Andrej Petrovčič

Tehniki
Manca Vukelič
Duško Pušica
Vid Starman

KO MOŠKI JOČEJO

Predstava *Zadnji Hamlet* je zadnji del trilogije *Ko moški jočejo*.

Trilogijo je uvedel simpozij *Ko moški jočejo, se svet ustavi*, nadaljevanje trilogije so bile jokalne intervencije na Tednu slovenske drame, z naslovom *Zadnji Hamlet, predigra*. Shakespearov *Hamlet* je eden najpogosteje uprizarjanih tekstov v zgodovini gledališča, a vrednostni sistem Hamleta ni vrednostni sistem, h kateremu stremimo danes, čeprav je svet še vedno poln Hamletov.

Borut Veselko
(fotografija z vaje)

O ZADNJEM
HAMLETU

O ZADNJEM HAMLETU

Če bi naredili zadnjega Hamleta, kakšen bi bil? Mogoče je prepozno. Mogoče je bilo že preveč zadnjih Hamletov. Ali pa je prekmalu.

»Svet je iz tira.« Anahronistično. Prihodnost rešujemo iz preteklosti. Sedanjost iz prihodnosti. Ponavljanje nas bo rešilo. Ponavljanje nas bo ubilo. Znova in znova. In spet.

V mojih sanjah igralci jočejo. Na odru. Oder joče. V mojih sanjah moški jočejo. Ljubijo, ko ljubijo, in sovražijo, ko sovražijo. V mojih sanjah se opravičijo. V mojih sanjah pravijo:

»... *takole pride konec sveta,
takole pride konec sveta,
takole pride konec sveta,
ne s treskom, temveč s cviljenjem.*«

T. S. Eliot

Miha Rodman
(fotografija z vaje)

**Vedno se vse začne z družino.
Kot patriarhat. Kot krščanstvo.
Kot monarhija. Kot Hamlet.
In vedno je vse videti enako.**

Lea Kukovičič,
Sodja Lotker Zupanc

RAZMISLEKI O ZADNJEM HAMLETU

RAZMISLEKI O ZADNJEM HAMLETU

Najboljši obračun s Hamletom bi bili prav gotovo izbris, ne-uprizarjanje, heretično zažiganje in razstreljevanje. Mentalni ikonoklazem pa prinese problem. Na praznem mestu preminulega Hamleta še vedno vztraja ideja o Hamletu. Kot parazit se plazi po valovih Netflix, HBO-ja in Huluja. S čim ga zamenjati? Katero Hamléto postaviti na prazno mesto, da ne bi bil to samo Hamlet s pičko? Ali pa če se odločimo, da ta ustaljeni korak zgodovine, patriarhalno pičko, namensko preskočimo?

**Katarina Stegnar, igralka, performerka,
avtorica, kuratorka**

K razmisleku o tem, kaj pomeni *Zadnji Hamlet*, smo povabili umetnice in umetnike iz Slovenije in tujine.

Miha Rodman, Blaž Setnikar, Živa Selan, Borut Veselko
(fotografija z vaje)

V luči nekaj izhodiščnih predpostavk o Zadnjem Hamletu («obračun z arhetipom prvega modernega moškega»; »vrednote Hamleta niso več vrednote, v katerih želimo živeti danes«) se sprašujem, ali je Hamleta sploh mogoče razumeti kot nekoga v nizu, ali ni Hamlet vendarle razlika sama po sebi, človeško bitje v razliki od tistega/tistih prej (Hamlet-oče) in tistega/tistih zdaj (Klavdij + Hamlet-mati). In še, ali ga je sploh mogoče razumeti kot prototip moškega? Ali ni pravzaprav ta, ki je na odrih sveta neprenehoma obujan od mrtvih (tako v emanaciji moških – niz kot pravilo – kot tudi žensk – niz kot izjema), transčlovek, človek, ki misli in udejanja in hrepeni po koncu gnilobe, krvi, nasilja?

»Novi kralj bo tisti, ki ubije kralja,« pravi Jan Kott v *Esejih o Shakespearu*. Toda tisti, ki namerava ugasniti luč, naj jo končno ugasne tistim prej in tistim zdaj. Hamletu, kot tistemu potem, ki se »kot megla brez vetra vleče, nezavzet za svojo stvar in mutast«, pa naj luč prižge, da ne bo vztrajal v svoji samoti in si bo nazadnje dovolil biti človek z drugim/i. Medtem ko se bo (najbrž še vedno) klanjal igralcu: »Kaj bi storil on, / če bi imel motiv in vzgib za bolečino, / kakor je moj? S solzami bi poplaval oder in vsem predrl sluh s strašljivo govorico, krive pognal v norost, zgrozil brezgrešne, / zmedel nevedne /.../.«

Branko Jordan, igralec in profesor igre

»Slabost, ime ti je ženska!« Mislim, WTF, Hamlet. Kdo je tu krhek, če smo iskreni. Uf, moški in njihova obsedenost s fizično močjo. Moški in njihova obsedenost, da vidijo svoja čustva kot zapletene vozle, ki se ne dajo razvozlati. Zakaj sploh poskusiti, a ne? Zakaj storiti karkoli drugega kot biti sama in vztrajati samo pri sebi in odriniti stran vse druge? Kakšna toksična stvar, ki se je oklepamo. Džizs, oči, saj je ok. Močna sem. Lahko zdržim. Lahko zdržim zate. Lahko zdrživa drug za drugega. Lahko jočeš. Ne bom te nič manj spoštovala.

Anna Jane Utermøhl Lund, študentka igre na Norveški gledališki akademiji

Miha Rodman, Blaž Setnikar, Živa Selan, Borut Veselko
(fotografija z vaje)

Zakaj *Zadnji Hamlet*? Delamo čisto premalo Hamletov. Če bi bilo po moje, bi igrali samo Hamlete. Non stop. Resno. Neprestano, 24 ur na dan, sedem dni na teden. Samo Hamleta. In samo za moške. In ne bi smeli oditi, dokler ne bi razumeli, da je edini razlog, da uprizarjamo Hamleta, da pokažemo, da ni zmagovalcev v igri ponosa, ki jo vodijo moški, ki moškost opredelijo kot nič več kot čast in moč. Šele kot bi čisto vsak moški uvidel, bi se lahko premaknili naprej k čemu drugemu. Niti trenutek prej.

Adam Manthey Steen, študent igre na Norveški gledališki akademiji

V pobesneli militarizaciji sveta Zadnji Hamlet še natančneje kot Hamlet ve, da so uboji tisočev ljudi za krpe tal in za čast, zgolj blazna, kriminalna dejanja. In da je na starodavna pododovana nasprotja treba biti pozoren, da jih ne ponavljamo. Medtem ko Hamlet hlina norost, se Ofeliji zares zmeša, saj nje ne varujejo bogastvo, izobrazba in moč in ji transgeneracijski glasovi od malega šepetajo o nasilju, zavitem v spolnost, ki žensko telo pokori, podredi, ohromi, zaveže molku. Moški utaplajo solze v alkoholu, ženske v vodi, in ko stilizirano telo Ofelije odnaša voda, moška trupla škropijo travnike in polja na tujem. Čeprav Gertruda po smrti moža nima veliko izbire, izbere kolaboracijo, kot je to storila Marija Lvova-Belova, ki je svojemu ruskemu »kralju« raportirala, da je njegov ukaz izpolnjen in so ukrajinski otroci ukradeni.

Darja Zaviršek, sociologinja, profesorica na Fakulteti za socialno delo

(Hamlet je brezčasen, večen, klasičen.) Kaj se zgodi z nami, ko se Hamlet sreča s svojo minljivostjo? Kaj se zgodi z nami, ko se poslovimo od vlog, v katerih so se dokazovali nešteti? Kaj se zgodi z nami, ko končamo z arhetipom intelektualno in emotivno kompleksnega moškega, ki razmišlja, a ne deluje? Ali naš odnos do vprašanj življenja, narave, ljubezni, smrti, norosti obstaja onkraj brezčasnih, večnih, klasičnih citatov? Ali postanemo odločnejši?

Doroteja Nadrah, igralka

Nikoli še nisem sodelovala pri uprizoritvi dramske umetnine *Hamlet*, enega najljubših del kanona, zato sem nedvomno površna (pa še girly), ampak sovražim dramski lik Hamlet. Včasih sem mislila, da je Hamlet kronično zasedan kot prestar, ker je tako jokav in s sabo in prividno pravico obseden fuckboi lahko samo en najstnik. Potem sem odrasla in videla, da to žal ni res. So casually cruel in the name of being honest (Taylor Swift: *All Too Well*), to je Hamlet: lekcija o megalomaniji, nezrelosti in mimobežni krutosti. Z veseljem bi delala ta art.

Eva Mahkovic, dramaturginja in pisateljica

Miha Rodman, Blaž Setnikar, Živa Selan, Borut Veselko
(fotografija z vaje)

Hamlet je najbolj spolno zapletena Shakespearova drama. Vsi liki imajo težave s pripisano spolnostjo. Med študijem je Hamlet spoznal istospolno ljubezen, ki jo je bil prisiljen zamenjati za krvavo igro moči in prevzemanje spolne vloge, ki mu ni ustrezala. Ofeliji predlaga, naj gre v samostan, kjer bi našla pravo ljubezen, vendar pa je vsa Ofelijina družina zaznamovana s hlapčevsko potrebo po spoštovanju seksualnih konvencij: vsi morajo umreti. Gertruda do smrti ne more upravičiti svoje nebrzdane spolnosti, Klavdija spolna inferiornost in incestuoznost ženeta v zločin, Hamletov oče je bil, preden je postal duh, patriarhalna pošast. Pripisana prisilna družbena spolnost vodi v smrt. Tudi danes bi večina najraje vse drugačne pobila.

Svetlana Slapšak, klasična filologinja in pisateljica

»Vemo, kaj smo ... ne vemo pa, kaj lahko postanemo.« – Ofelija

Razstaviti idejo, kaj smo, razstaviti podedovane identitete. Človek je dvoumen, poln je sivih con. Da bi spoznali, kaj je moškost, moramo priti do moških solz. Da bi se pozdravili (zacelili), moramo narediti prostor za smrt in oživitvev. Obstaja tveganje, da Hamleta (in moške) omejimo na stereotipe ali celo arhetipe, tveganje, da predpostavimo norost, ne da bi vprašali za razlog. Vsa ta pronicljivost lahko zakrije nedolžnost, človeka lahko vodi v nasilje in ne dopusti cikla življenja, smrti, življenja. Jaz (Andres) bi rekel: »Ne vemo, kaj smo, niti kaj bi lahko bili.«

**Susana Botero Santos
in Andres Silva Diaz,
uprizoritvena umetnika**

Miha Rodman, Blaž Setnikar, Živa Selan, Borut Veselko
(fotografija z vaje)

Zadnji Hamlet je emancipatoren poskus prodreti iz umetne dileme »jokati ali ne jokati (ubiti)«, prizadevanj za moško krivdo in željo iti prek tega obzorja – »ubiti med jokom«.

V pasti, v kateri je Hamlet, je kot brat dvojček Selme Ježkove iz *Plesalke v temi*, ki zdrobi lobanjo najemodajalca. Deluje iz nuje: lahko se ne strinja, a vseeno mora storiti nekaj in storil bo, karkoli to je – maščevanje, uboj, predstava, samomor. Fantek bo iniciiran v neizogibno krutost življenja v odsotnosti očeta.

Hamlet vzpostavi in razvije teren postajanja: tesnoben teren lastnega dvoma in permutacij poškodovane samopodobe: Kdo sem jaz? Kaj mi je storiti? Brez tradicije, starševskega nasveta ali kolektivne modrosti. Brez načrta. Hamlet poskuša premagati to »nenačrtnost« – premagati nezmožnost oblikovanja prihodnosti.

Hamlet je po krivem obtožen, da se preveč ukvarja s sabo. Nasprotno, njegova tragedija je v tem, da pri izgubljanju sveta ne najde sebe. Ogledalo je prazno. Na kraju, kjer je on sam, ne najde nikogar. Izkaže se, da na intimnem terenu svojega jaza ni nobenega dela, nobene fiksne strukture, da se že leta tega terena ni dotaknilo nič bistvenega in da mu univerza – samo motnja – ni nič pomagala pri tem. Prepuščen sebi ne bo našel načrta, smeri, projekta, globljega razumevanja. Deloval bo, ker mora, brez možnosti, da zmaga v svojem kljubovanju. Ples kamikaz.

Zadnji Hamlet bo končal linearno zgodovino Hamleta: močvirje dvoma se bo posušilo in nastopila bo prihodnost.

Mladen Aleksijev, režiser

Beseda hamlet v angleščini pomeni majhno vas brez osrednjega prostora čaščenja (na primer cerkve) ali srečevališča. Kraj, kjer ni prostora za srečanja. Ni skupnega prostora.

Zadnji Hamlet je obupan poskus, da bi uveljavili svojo voljo brez srečanja.

Biti Hamlet je biti brez prizadevanj za skupno, za skupnost. Kaj si, princ ali kaj?

Wojtek Ziemilski, režiser in vizualni umetnik

Za zabavo sem UI vprašala: Kako razumeš *Zadnjega Hamleta*? Mislim, da je njen odgovor relevanten v odnosu do obrata lika Hamleta in novih možnih interpretacij, ki se borijo proti toksični moškosti: »Kot UI-model nimam osebnih prepričanj ali mnenj. Ampak *Zadnji Hamlet* je provokativen miselni predlog in potopitvena drama, ki spodbuja občinstvo k razmisleku o pomembnosti kulturnih simbolov, kot je Hamlet, in kako se pomeni in vpliv teh simbolov spreminjajo skozi čas. Občinstvo povabi, da se z dramo poveže na nove načine, da izzove naše predpostavke in predsodke o temah in likih drame ...«

:) V bistvu je tradicionalna reprezentacija Hamleta, da je moški heroj, ki se bori z lastnimi demoni, odprta tudi za alternativne interpretacije: boj z definicijo moškosti, kjer so čustva in ranljivost pogosto razumljeni bolj kot šibkost kot moč. Res je, da Hamletova dejanja oziroma pomanjkanje dejanj prispevajo k tragičnim dogodkom, ki se odvijajo v dramih. Njegova neodločnost in obsedenost z maščevanjem ultimativno privedeta k smrti skoraj vseh glavnih likov ... Ampak Hamlet kot simbol »moških solz« poudari pomembnost razstavljanja patriarhata in ponovnega premišljanja tradicionalnih spolnih vlog. In Hamletova vztrajna dediščina bo oblikovala našo kulturno krajino, vse dokler se bomo z njo ukvarjali.

Torej, le dajmo, punce!

Motus, gledališki avtorski tandem

Borut Veselko
(fotografija z vaje)

Borut Veselko, Živa Selan
(fotografija z vaje)

Blaž Setnikar, Živa Selan, Borut Veselko
(fotografija z vaje)

Blaž Setnikar
(fotografija z vaje)

Miha Rodman, Borut Veselko
(fotografija z vaje)

Miha Rodman
(fotografija z vaje)

POLITIKE
NEVERJETNEGA

Jelisaveta Blagojević

»Predstavljajte si ta prizor: deževno nedeljsko popoldne je, nočete odložiti knjige, ki jo berete in v kateri resnično uživate, vendar je čas, da se odpravite na redno družinsko srečanje: nedeljsko kosilo. Seveda brez vas ne bi šlo in nič ne bi bilo tako, kot je bilo. Vsi so že tam: preostali člani družine, duhovi tistih, ki jih ni več med živimi, hišni ljubljenci. Zlata ribica je v akvariju, beli labradorec drema v kotu. Vstopiš v sobo, polno znanih obrazov: babica sedi v kotu in se smehlja, tako da nihče ne more biti prepričan, ali je nasmeh namenjen prisotnim ali tistim odsotnim. Sliši samo tisto, kar hoče slišati. Ostali se tiho strinjamo. Vendar vemo, da je njen sluh tudi zares oslavljen. Dedek – dedek je umrl pred nekaj leti. Njegov portret visi na steni nad jedilno mizo. Oče, skoraj vedno rahlo zardelega, resnega obraza, glasno govori, nadzoruje »smisel« in varuje ugled družine, nadzoruje situacijo, narekuje dinamiko prizora. Svoje mesto na čelu mize je že zasedel. Hči je veganka in borka za človekove pravice. Ne je ničesar,

kar, kot pravi, »ima oči«, podpira pa vse posameznike in skupine, ki so jim kratene človekove pravice. Ne sklepa kompromisov, je malo jezna (za vsak primer) in je razočarana nad vsemi drugimi. Glede sina je več variant: prva bi lahko bila, da je »mali« nasilnež – tako imenovani huligan. Očeta še ni ubil, od matere se še odvaja. Mogoče je odvisnik od drog ali morda »preveč« feminiziran. Mamo je težko opisati, ker je večinoma odsotna v svojih nenehnih poskusih, da bi vsem ugajala. Kljub temu se na svoj tihi način pogaja z drugimi člani družine in skrbi za red. Preostanka družine morda ni treba opisovati, a se je težko upreti – stric ima novo ljubezensko razmerje z dvajset let mlajšo žensko, »le da je tokrat resno«. Prizor nedeljskega družinskega kosila je lahko prototip za razmeroma navadno družino srednjega sloja. Kako se vklopimo? Zdi se enostavno. Morda prelahko. Zdi se, da mislimo, kar mislimo, in delamo, kar počnemo, ker so nas tako učili naši očetje. Naše družbene povezave so odraz naših

družinskih odnosov, saj se obotavljamo, da ne ubogamo tihih zahtev naših mater. Ljubimo tako, kot ljubimo, ker smo se tega verjetno naučili od naših stricev. Od bratov in sester smo se naučili bratstva. Vsega, kar smo se naučili od naših babic, ni tako lahko artikulirati. Nekoga smo se naučili spoštovati z rednim obiskovanjem pokopališč, kjer počivajo naši predniki. Od zlate ribice in belega labradorca smo se žal premalo naučili. Verjetno bi obstajale lekcije, ki jih nikoli ne bi popolnoma obvladali, o tem, kako spoznati druge. Skratka, veliko smo pridobili – ime, identiteto in skupnost. Zagotovili smo si primerne sedeže za mizo. Odslej lahko govorimo kot predstavniki skupnega, družinskega, domačega diskurza. Naši lastni vpogledi in izjave so postali del univerzalnega, logičnega in smiselnega reda. Postali smo politična bitja.«

»Kar je pri tem prizoru morda osupljivo, a tudi grozljivo, so njegova shematska repetitivnost, neprebojnost in gotovost. Kdo sedi na čelu

mize in kdo ob strani? Kdo vstane, ko je treba kaj prinesiti? Jedilna miza (ki najpogosteje zavzema osrednje mesto v nekem prostoru) je prostor, kjer se družinski člani zbirajo, delijo stvari, ohranjajo in poustvarjajo družinsko življenje in vrednote, kjer se skozi družinske rituale oblikujejo vnaprej določene matrice bivanja in pričakovanj. Tako postanejo mize nedeljskega kosila kulise, iz katere nastajajo besede in stališča, ki reproducirajo vsa vnaprej določena razmerja, delitve in celo izključevanja. Nedeljsko mizo za kosilo najdemo v medijih, na trgih, v vladah. Najdemo jo tudi v birokratskih pisarnah, za pulti, v učilnicah, cerkvah in spalnicah. Je vselej prisotna, kot arhetip vseh političnih scenografij, ki se nam nenehno ponuja kot edina možna in (ob)stoječa.«

V predstavi sta uporabljena odlomka iz knjige *Politike nemislivog, Uvod u ne-fašistički život* (Politike neverjetnega – Uvod v nefašistično življenje), 2014, Jelisavete Blagojević v prevodu Lee Kukovičić

Živa Selan
(fotografija z vaje)

KO MOŠKI JOČEJO, SE SVET USTAVI

Frederico Campagna

»Menim, da moramo pri razmišljanju o moških in čustvih razmišljati o trojni vaji. Premislek o odnosu med človekom in čustvi po mojem mnenju pomeni vajo v metafizični kontemplaciji, poetičnem *globokem poslušanju*, kot je temu nekoč rekla Pauline Oliveros, kot novem načinu popolnega prepoznavanja, torej ponovnega spoznavanja – prepoznavanja v smislu ponovnega gledanja in ponovnega prepoznavanja – tega, kar vidimo okoli sebe. In potem na tej podlagi moduliranje poetičnega, novega poetičnega jezika ter politične reinvencije tega, kaj je človek, kakšen je njegov odnos do čustvenosti. Ta politična reinvencija pa bi po mojem mnenju morala segati onkraj meja vsake družbe in bi morala biti namesto tega utemeljena v dejanskem življenju posameznika, ki je navsezadnje tisti, ki preiščuje. Posameznik je tisti, ki preiščuje, ki trpi, ki mora biti bodisi moški ali ženska.«

»Pri tem mi vedno pride na misel spoznanje Simone Weil, ene največjih, če ne celo največje filozofinje prejšnjega, verjetno pa tudi tega stoletja doslej. Opozarjala je, da takrat, ko imamo opravka z nečim, kar močno vpliva na blaginjo in trpljenje dejansko obstoječih posameznih točk zavedanja, zavesti – bodisi stvarjenj ali bitij –, tega

ne bi smeli prepustiti kolektivnosti, družbeni kolektivnosti. Zato ustvarjanja moških, ustvarjanja žensk, ustvarjanja stvari, ki tako močno vplivajo na naša življenja, verjetno ni dobro zaupati družbi, saj kolektivnosti, kot poudarja Simone Weil, ne trpijo. Kolektivnost nima nevrtačnega centra za trpljenje, s katerim bi se lahko empatično zavedala trpljenja drugih. Zato lahko kolektivnost, njene dele ali drugo kolektivnost tako zlahka žrtvujemo. Simone Weil je poudarjala, da je središče trpljenja – in s tem središče odgovornosti – samo posameznik. Zato bi bilo morda dobro, da pri načinu ponovnega zamišljanja odnosa med človekom in družbo pomislimo, da bi se bilo mogoče razvezati, vsaj poskusiti na novo premisliti, kaj je človek, ne na podlagi njegovega odnosa do družbe, temveč na podlagi njegovega odnosa do nas. Tako bi bilo morda v mojem konkretnem primeru, ker sem označen kot moški, zame dobro, da družbi rečem, naj odjebe s tem, kar pač hoče početi z moškimi, ter uberem drugačen pristop in vzamem nazaj v svoje roke, kar želim storiti s to stvarjo – ali jo želim obdržati, se je znebiti ali jo spremeniti. Drugi vidik pa je poetika, poetične resonance, kako spremeniti ali ukiniti moške in

(Odlomki s predavanja v okviru Simpozija *Ko moški jočejo, se svet ustavi*, ki je potekal 3. marca 2023 v Stari mestni elektrarni – Elektro Ljubljana. Celoten intervju s Federicom Campagno si lahko preberete na priloženi QR-povezavi.)

ženske – ta diskurz enako velja za ženske, pa tudi za vse preostalo. Ne smemo pozabiti, da te objekte krepijo njihove poetične resonance s kozmičnimi gibanji, ki jih opazujemo okoli sebe, v realnosti. Rad bi poudaril, da z izrazom »kozmična gibanja« ne mislim nobenega konkretnega sklopa kozmičnih gibanj. Vesolje je prepredeno z Neskončnostjo dinamik. Dobesedno z Neskončnostjo dinamik. Nekatero od njih prepoznamo bolj kot druge, odvisno od tega, kako gledamo nanje. Toda vse obstajajo hkrati. Bistvo je seveda v izbiri.«

»Za ponoven premislek o tem, kaj je človek in kakšen je odnos med človekom in čustvenostjo, je potreben tudi nov metafizični razmislek o kozmosu, nova kozmologija. Ponovno opazovanje, ponovna *theōria* – *theōros* v grščini pomeni razmišljati. Ponovno razmisliti o celoti kozmosa ter ponovno preveriti in ugotoviti, ali prepoznavamo različna kozmična gibanja, morda kozmična gibanja, ki bi si jih radi izbrali in se povezali z njimi, ter nato na tej podlagi eksperimentirati z novimi modulacijami našega poetskega jezika. Če si torej želimo zamisliti novo obliko čustvenosti za moške, moramo po mojem mnenju začeti ponovno opazovati kozmos ter se vprašati, katere sile

vidimo premikati, izpodrivati in uravnavati spremembe in gibanja resničnosti. Mislim na temeljne premike od življenja do smrti, od obstoja do neobstoja in tako naprej. Mislim, da moramo ponovno razmisliti o vprašanju kozmogonije, torej o tem, kako stvari začnejo obstajati. Vprašanja kozmologije, torej kakšno je vesolje, ni treba prepustiti samo posebnemu razredu znanstvenikov, kozmologija ni specializiran problem, temveč je zelo žgoče in nujno vprašanje, ki zadeva vse. In tu je tudi ponovno zamišljanje konca – na podlagi tega, kako si ga bomo na novo zamislili, lahko začnemo raziskovati, kakšne harmonične povezave lahko vidimo med posameznimi individualnimi čustvi ter nekaterimi kozmičnimi ritmi. Torej med individualnimi ritmi in kozmičnimi čustvi ali med individualnimi čustvi in kozmičnimi ritmi – to je seveda isto. In potem lahko začnemo raziskovati, kako lahko te harmonične sorodnosti – ki jih vidimo in ki jih do določene mere izberemo – vključujejo konkretno fiktivno stvaritev novega moškega ali nove ženske.«

Transkripcija: Zala Julija Kavčič
Prevod: Tadej Turnšek

Foto: Nada Zgank

LEA KUKOVIČIČ

Režiserka

Lea Kukovičič je diplomirala iz dramaturgije na AGRFT, magistrirala pa iz režije na DAMU v Pragi – smer snovalno gledališče in gledališče predmetov. V svoji umetniški praksi se osredotoča na vpliv umetnosti na družbo. Njeno ustvarjanje zaznamujejo dolgi ter poglobljeni raziskovalni in študijski procesi. Skupaj z raziskovalci in mednarodno umetniško ekipo ustvarjačasne kolektive, ki s prakso gledališča odkrivajo nova znanja. Njeno konceptualno umetniško delo *FORSALE* (2021) je prva dražbena hiša na svetu, ki draži gledališke predstave. *Artist talk Forsale* (2022) je bil predstavljen v različnih kontekstih, na gledaliških festivalih (Zoom festival, Kutna Hora performing arts festival, Trigger, Teden slovenske drame ...), v galerijah (Kunstraum Innsbruck) in konferencah ter akademijah (konferenca ReShape, češka gledališka akademija DAMU, Akademija primijenjenih umjetnosti z Reke ...). Lea Kukovičič od leta 2022 sokurira dva festivala sodobnih scenskih umetnosti – Festival Mlade leve (Ljubljana, Slovenija) in Drugaganje (festival sodobnih scenskih umetnosti v Mariboru, Ptuj, Novi Gorici, Ljutomeru in Celju).

SODJA ZUPANC LOTKER

Dramaturginja

Sodja Zupanc Lotker je po končanem magistrskem študiju režije in dramaturgije na DAMU v Pragi doktorirala na Univerzi na Dunaju, ZHdK University of Arts Zürich in Praški akademiji uprizoritvenih umetnosti. Deluje kot dramaturginja pri gledaliških, plesnih in razstavnih projektih (Cristina Maldonado, Ahilan Ratnamohan, Julian Hetzel, Jan Mocek, Farm in the Cave, Lotte van den Berg, TAAT, Kristýna Lhotáková, Petra Tejnorová, Wojtek Ziemilski ...) in je vodja mednarodnega magistrskega študija režije snovalnega in predmetnega gledališča na Praški akademiji uprizoritvenih umetnosti (DAMU), kjer tudi poučuje snovalno dramaturgijo. Med letoma 2008 in 2015 je umetniško vodila Praški kvadrienale. Bila je ena glavnih raziskovalk v umetniških raziskavah agencije Costume Agency na KHiO v Oslu; 2018–21. Predavala in izvajala je delavnice na Univerzi Columbia, School of Drama Yale, Royal Central School of Speech and Drama, Reykjavik Arts Academy, Norwegian Theatre Academy, HKU Utrecht, Kiasma Helsinki ter na številnih festivalih in simpozijih. Od leta 2014 je članica uredništva revije Theatre and Performance Design Journal in uredniškega odbora Performance Research Journal, oba izdaja Routledge.

Foto: Nada Žgank

Foto: Nada Zgank

TRI NAGRADE NA 58. BORŠTIKOVEM SREČANJU V MARIBORU

ZAPRTA ŠTUDIJA.
»NEW CONSTRUCTIVE ETHICS«
ZMAGOVALNA UPRIZORITEV
58. BORŠTIKOVEGA SREČANJA

Strokovna žirija v sestavi: Peter Petkovšek (predsednik), Matej Bogataj, Senka Bulić Johannes Nölting in Ajda Rooss je za najboljšo predstavo 58. Borštnikovega srečanja razglasila uprizoritev *Zaprta študija*. »*New constructive ethics*« Ivana Viripajeva v režiji Nine Rajić Kranjac.

Foto: Boštjan Lah

VELIKA BORŠTIKOVA NAGRADA ZA NAJBOLJŠO PREDSTAVO

Utemeljitev žirije

Predstava *Zaprta študija*. »*New Constructive Ethics*« raziskuje človeško ob-
jestnost ali hubris na ozadju klimatske katastrofe, različnih nivojev osebne
odgovornosti in neustavljive želje po ljubezni in sprejetosti v umirajočem
svetu. Ustvarjalci obogatijo besedilo Viripajeva z vedno novimi konfronta-
cijami privatnega in družbenega ter z medsebojno grozečimi si biološkimi
in moralnimi ambicijami. Odrsko izražanje najdejo v anarhičnih prizorih
nemoči in arogance znanstvenega stremjenja, ki jih uprizoritev uspešno
zlije v portret sodobne družbe.

BORŠTIKOVA NAGRADA ZA IGRO TAMARI AVGUŠTIN

Utemeljitev žirije

Borštnikovo nagrado za igro prejme Tamara Avguštin za vloge Brata Leona
in drugih likov v predstavi *Frančišek* režiserja Jerneja Lorencija v produk-
ciji Mestnega gledališča Ptuj in Rachel Donelan v predstavi *Zaprta študija*.
»*New Constructive Ethics*« režiserke Nine Rajić Kranjac v produkciji Prešer-
novega gledališča Kranj.

Kot biologinja Rachel Tamara Avguštin vzame nase razcep med suvereno
zunanjo podobo znanstvene ambicije in notranjo čustveno negotovostjo
etičnega konflikta, kot Frančiškov duhovni sopotnik pa išče mostove med
mitom in zgodovinskim subjektom. V obeh upodobitvah vzpostavi intimen
stik z občinstvom in nas učinkovito vodi po labirintnih povezavah med
logosom in erosom.

Foto: Boštjan Lah

NAGRADA NEPOGREŠLJIVI CIRILU ROBLEKU

Ciril Roblek je legenda. Živa legenda Prešernovega gledališča, v katerem kot inspicient in rekviziter deluje od 1. decembra 1998. Čiro, kot ga kličemo v teatru, je ljubljenec režiserjev in igralcev. Po duši inspicient in rekviziter, po srcu igralec, glasbenik in poet, ki je že četrto stoletja eden najmočnejših stebrov našega gledališča. Kot inspicient in rekviziter je zanesljiv, natančen in kreativen. Predan vsakemu projektu z vznesenostjo in z nezaustavljivim kreativnim nabojem. Do zadnjega vlakna predan našemu gledališču. Predstave s svojim zanosom in visoko profesionalno držo vešče vodi preko vseh čeri, ki se mu postavljajo na poti. Čiro je gledališki Človek z veliko začetnico v polnem pomenu te besede. S svojim neizmernim entuziazmom in kreativnostjo je v vseh teh letih navdihoval režiserje, da so ga zasedali v najrazličnejše vloge. In prav zato je pri predstavah ustvarjalno in z velikim veseljem vstopil tudi v vlogo igralca, glasbenika in celo svetovalca za gorenjščino. Svoj pečat pa je brez dvoma vtisnil predstavam,

v katerih je prepričal tudi s svojim igralskim in glasbenim talentom: bil je (in je še) nepozaben *Godec* v Županovi Micki, *Policist* v Antigoni v New Yorku, *Drugi policist* v Zokiju Zajcu, *Statist* v Push-Up 1-3, *Član filmske ekipe* pri Blazno resno slavni, *Berač* v Ivoni, princesi Burgundski, *Pomočnik pri strežbi* v Malomeščanski svatbi, *Herr Zeller* v alternaciji z Borutom Veselkom v predstavi *Moje pesmi, moje sanje, Hristian Ivanovič Gibner, okrajni zdravnik* v Revizorju, *Statist* v Kako jemati njeno življenje, *Delavec* v Jakobu Rudi, *Kitarist* v uprizoritvi Mrtvec pride po ljubico, *Služabnik* v Zabavi za Borisa, *Stražnik* v Terrorju, *Nuri* v Rajzefibru, *Kitarist* v Našem razredu, *Inspicient* v Zaprti študiji. »New Constructive Ethics« in *jokavec* pri avtorskem projektu *Zadnji Hamlet*.

Čiro je v pravem pomenu nepogrešljiv za Prešernovo gledališče in prav zato si nagrado, ki je namenjena Nepogrešljivim, še kako zasluži!

(V imenu kolektiva PGK zapisala
Marinka Poštrak)

**Javni zavod Prešernovo
gledališče Kranj/
Prešeren Theatre Kranj**
Glavni trg 6
4000 Kranj

Telefon/Phone
+386 (0)4 280 49 00

E-pošta/E-mail
pgk@pgk.si

Spletna stran/Website
www.pgk.si

Blagajna/Box office
+386 (0)4 20 10 200,
blagajna@pgk.si
Blagajna je odprta
od ponedeljka do petka
od 10.00 do 12.00, v obdobju
Sobotnih matinej tudi ob
sobotah od 9.00 do 10.30
ter uro pred začetkom predstav.

The box office is open from
Monday to Friday from
10:00 to 12:00; during the period
of Saturday Matinees, also
Saturdays from 9:00 to 10:30
and an hour before the start
of the show.

**Spletna prodaja vstopnic/
Online tickets**
pgk.olaii.com

Družabna omrežja/Social media

**Direktor in umetniški vodja/
General manager and
artistic director**
Jure Novak
jure.novak@pgk.si

**Pomočnik direktorja
za poslovanje in TSD /
Assistant manager**
Rok Bozovičar
rok.bozovicar@pgk.si

Dramaturginja/Dramaturge
Marinka Postrak
+386 (0)4 280 49 16
marinka.postrak@pgk.si

**Marketing in odnosi
z javnostmi/Marketing and
public relations manager**
Eva Belčič
+386 (0)4 280 49 18
info@pgk.si

**Koordinatorica programa
in organizatorica
kulturnih prireditev/
Production coordinator**
Barbara Bohinc
+386 (0)4 280 49 13
organizacija@pgk.si

Računovodkinja/Account manager
Irena Jaklič
+386 (0)4 280 49 15
irena.jaklic@pgk.si

Tehnični vodja/Technical manager
mag. Igor Berginc
+386 (0)4 280 49 30
igor.berginc@pgk.si

**Poslovna sekretarka/
General secretary**
Gaja Kryštufek Gostiša
+386 (0)4 280 49 00
pgk@pgk.si

Blagajničarka/Box office
Katja Bavdež
+386 (0)4 20 10 200
blagajna@pgk.si

**Oblikovalec maske in frizer/
Make up and hair artist**
Matej Pajntar

**Garderoberka/
Wardrobe manager**
Bojana Fornazarič

Inspicienta/Stage managers
Ciril Roblek
Dominik Vodopivec

Šepetalca/Prompters
Judita Polak
Iztok Jereb

Lučni mojster/Lighting engineer
Nejc Plevnik

Tonski mojster/Sound engineer
Matija Zelič

**Mizarja in odrska tehnika/
Carpenters and stage technicians**
Robert Rajgelj
Marko Kranjc

Oskrbnik/Attendant
Boštjan Marčun

Odrski tehnik/Stage technician
Jure Fon

Čistilec/Facilities maintenance
Jošt Cvikl

**Igralski ansambel/
Actresses and actors**
Vesna Jevnikar
Vesna Pernarčič
Darja Reichman
Miha Rodman
Živa Selan
Blaž Setnikar
Vesna Slapar
Aljoša Ternovšek
Borut Veselko

**Svet zavoda/
Board of Prešeren
Theatre Kranj**
mag. Drago Štefe
(predsednik/President)
mag. Igor Berginc
Ana Černe
Joško Koporec
Peter Šalamon

**Strokovni svet/
Professional Board of
Prešeren Theatre Kranj**
Barbara Rogelj
(predsednica/President),
Esad Babačič
Igor Kavčič
Darja Reichman
Borut Veselko

**Bunker, zavod za organizacijo
in izvedbo kulturnih prireditev**

Slomškova 7
1000 Ljubljana
www.bunker.si
info@bunker.si
01 231 44 92

**Stara mestna elektrarna
– Elektro Ljubljana**

Slomškova 18
1000 Ljubljana

Direktorica

Alma R. Selimović
alma.r.selimovic@bunker.si

Soprogramerka festivala

Mladi levi

Mojca Jug
mojca.jug@bunker.si

Producentka

Maja Vižin
maja.vizin@bunker.si

Vodja komunikacije

Tamara Bračič Vidmar
tamara.bracic.vidmar@bunker.si

Soprogramerka festivala

Mladi levi

Lea Kukovičič
Lea.kukovicic@bunker.si

Producentka

Ajda Koloini
ajda.koloini@bunker.si

Soprogramerka festivala

**Mladi levi in upravljalka
družbenih omrežij**

Klara Drnovšek Solina
klara.drnovsek.solina@bunker.si

**Vodja programa Stare elektrarne
in organizatorica**

Špela Kopitar
spela.kopitar@bunker.si

Vodja administracije

Anja Vrhovšek
anja.vrhovsek@bunker.si

Pomoč pri organizaciji

Marjeta Pogačnik

Tehnični direktor

Igor Remeta

Oblikovalec svetlobe in tona

Andrej Petrovčič

Tehnik

Duško Pušica

Tehnica

Manca Vukelič

Tehnik

Vid Starman

www.bunker.si

www.pgk.si

Gledališki list
Prešernovo gledališče Kranj
Sezona 2023/2024, uprizoritev 1

Za izdajatelja **Jure Novak**
Urednica **Marinka Poštrak**
To številko uredila **Marinka Poštrak**
Lektorica **Irena Androjna Mencinger**
Fotografije **Nada Žgank**
Oblikovanje **Tina Dobrajc** in **Ana Bassin**

Tisk: Tiskarna Oman, Peter Oman, s. p.
Naklada: 800 izvodov
Kranj, Slovenija, september 2023

www.pgk.si

bunker

PREŠERNOVO
GLEDALIŠČE